

Lähdejulkaisu: Kuriositeetikabi.net 2 / 2010. Tämä dokumentti on ladattu osoitteesta <http://www.kuriositeetikabi.net>.

Source publication: Kuriositeetikabi.net 2 / 2010. The document was downloaded from <http://www.kuriositeetikabi.net>

Koiran ja suden välissä - teemanäyttelyt

Päivi Ahdeoja

Viime aikojen trendinä museomaailmassa on ollut näyttelytoiminnan painottuminen. Parin vuoden takainen taantuma aiheutti säästöohjelmia taidemuseoissa. Monet museot palasivat pitkäkestoisiin kokoelmanäyttelyihin. Pelkän taidekokoelman teosten esittely kronologisesti koetaan vanhanaikaiseksi ja teemalliset kokoelmanäyttelyt ovat olleet suosittuja.

Tuusulan taidemuseon kehittäminen – kokoelmanäyttelyitä vai uusinta nykytaidetta?

Kuvassa Pekka Rynnäsen Alhambran palatsin arkkitehtuuriin pohjaava tilateos "Valo ja pimeys" (1993, pelti, 225 x 235 cm) ja espanjalaisen Eduardo Chillida Belzuncen vaikuttava perspektiivikuvaus "Interior" (öljy 1995, 195 x 197 cm) Tuusulan taidemuseon teemallisesta kokoelmanäyttelystä Tila-tunne 16.1.-30.6. 2010. /Valok. Päivi Ahdeoja.

Tuusulan kunta sai elokuussa 2008 n. 1300 teoksesta koostuvan kokoelmadeponoinnin Aune Laaksosen Taidesäätiöltä, mikä edellyttää vuosittaisten näyttelyiden järjestämistä kokoelmasta. Tämä vaikutti vahvasti taidemuseon näyttelyohjelmaan, joka aiemmin oli painottunut

kuvitustaiteeseen sekä vanhempaan taiteeseen. Museon profiloituminen suuren yleisön tietoisuuteen vaatii pidemmän ajan ja pitkäjänteisen työskentelyn museon imagoarvon kehittämisessä. Mitä vaihtelevampi näyttelyohjelma on, sitä enemmän sen avulla saadaan erilaisia kävijäryhmiä liikkeelle.

Kokoelmanäyttelyitä Suomessa ja maailmalla

Kokoelmanäyttelyiden kuratointi on ongelma sinänsä. Taidemaailmassa trendikkäitä ovat olleet viime aikoina ulkopuolisen kuraattorin tekemät näyttelyt. EMMA:ssa avautui marraskuussa 2008 Koiran ja suden välissä –kokoelmanäyttely. Mediassa korostettiin etenkin kuvataiteilija Hannu Väisäsen roolia kuraattorina, vaikka näyttelyä kuratoivat myös Saastamoisen säätiön edustajana Päivi Karttunen ja EMMA:n näyttelyarkkitehti Hannele Grönlund. Väisänen kehitteli harmaan skaalan teeman, jolla teokset valittiin. Näyttelyn nimi taas syntyi Väisäsen ranskalaisen ystävän ideoimana.ⁱ Vaihtuvissa näyttelyissä kuraattoriksi on voitu kuuluisuuksien lisäksi hakea aivan tavallisia ihmisiä.

Teemanäyttelyt ovat olleet suosittuja etenkin suurissa nykytaiteen museoissa kuten Kiasmassa ja Tate Modernissa Lontoossa. Museoalan kansainvälisiä trendejä on ollut 2000-luvulla kokoelmanvaihto eli liikkuvat kokoelmat (Museum Collections on the Move). Samanniminen kansainvälinen konferenssi järjestettiin Haagissa vuonna 2004.ⁱⁱ Loppuraportissa todettiin, että jatkossa pyritään kokoelmien vaihtoa helpottamaan käytännön muutoksin. Taidemuseoiden peruskokoelmien sisältöjä vaihdetaan maantieteellisesti kauempana sijaitsevien museoiden kanssa. Suomessakin tämäntyyppisiä kokoelmanvaihtonäyttelyitä on ollut toisistaan etäällä olevien museoiden välillä.

Kiasman entisen intendentin Marja Sakarin mukaan ei ole merkityksetöntä, millaisissa temaattisissa yhteyksissä nykytaiteen teoksia esitetään. Kiasmassa on haluttu nostaa esiin teoksia taidehistoriallisten ja temaattisten pohdintojen avaamien kysymysten kautta. Kiasman tunnettuja kokoelmanäyttelyitä ovat olleet Yöjuna, surrealistisia reittejä Kiasman kokoelmiin (15.3.2003–29.2.2004) ja Rakastaa, ei rakasta, kokoelmien valitut (3.4.2004 – 27.2.2005). Nykytaidetta ei enää hallitsekaan Sakarin mukaan tyylikaudet ja ismit vaan mieluummin sisällölliset teemat.ⁱⁱⁱ Siksi teemanäyttelyt puolustavat paikkaansa nykytaiteen esittämisessä. Kiasman Rakastaa, ei rakasta -näyttelystä tuli yleisölle helposti lähestyttävä. Näyttelyssä kävijät saivat muun muassa valita lempiteoksensa.^{iv}

Lontoolaisen Tate Modernin entisen museonjohtajan Lars Nittven mukaan museon kokoelmassa painotus on minimalismissa ja surrealismissa.^v Tate Modernin useita vuosia esillä ollut kokoelmanäyttely Tate Modern Collection käsittää useita pääteemoja: Chromatic Structures, Material Gestures, Poetry and Dream, Energy and Process, Photographic Typologies ja States of Flux. Huoneiden pääteema voi olla taiteilijan tai tyylistyksen esittely tai yksittäinen teema.^{vi} Näyttelyn rohkeimpia rinnastuksia on Material Gestures -teeman alla huone Claude Monet and Abstract Expressionism. Monumentaalinen Monet'n Giverny'n lummelammikko -aiheinen maalaus Water Lilies (1916) on vaikuttavasti rinnastettu Mark Rothkon väriekspressiiviseen maalaukseen.

Lähdejulkaisu: *Kuriositeetikabi.net* 2 / 2010. Tämä dokumentti on ladattu osoitteesta <http://www.kuriositeetikabi.net>.

Source publication: *Kuriositeetikabi.net* 2 / 2010. The document was downloaded from <http://www.kuriositeetikabi.net>

Kuutti Lavonen oli mukana kuratoimassa näyttelyään Tuusulan taidemuseolle keväällä 2010. Lavonen teki pääosin teosvalinnat ja oli myös mukana viimeistelemässä ripustuksen museon työntekijöiden kanssa." /Valok. Päivi Ahdeoja.

Lopuksi

Aune Laaksosen Taidesäätiön kokoelmasta on runsaan kahden vuoden aikana ehditty koota kaksi laajaa kokoelmanäyttelyä. Marraskuussa 2008 avautui ensimmäinen Aune Laaksosen ja prof. Leena Peltolan yhdessä kuratoima Poimintoja Aune Laaksosen Taidesäätiön kokoelmista –näyttely (26.11.2008–6.1.2010), jossa oli vapaasti esitelty kokoelman teoksia. Seuraava kokoelmanäyttely Tila–tunne (16.1.–30.6.2010) oli selkeämmin parin teeman (kaupunki, ihminen, luonto) pohjalta koottu. Suurin yleisömenestys tähän mennessä on ollut Kuutti Lavosen näyttely (1.5.2010–9.1.2011), joka on koottu paitsi taidesäätiön omistamista teoksista myös taiteilijan uusimmista töistä. Nykytaiteessa ajankohtaisuus on edelleen oleellista. Usin nykytaide tulee vain vaihtuvien näyttelyiden avulla yleisön saataville.

Tuusulan taidemuseon uusi yhdistelmä nykytaiteen museosta ja kuvitustaiteen museosta on kiinnostava kokonaisuus. Taidekeskus on vaikuttava tilana ja käsittää kauniisti entisöityjä vanhoja kasarmirakennuksia. Nykytaiteen esittäminen kaipaisi laajempia tiloja, koska monet kokoelman pääteokset eivät edes mahtuisi nykyisiin tiloihin esille. Tulevaisuudessa entiselle Hyrylän varuskunta-alueelle suunnitellaan Rykmentinpuiston aluetta, joka voi tarjota lisää näyttelytilojakin.

Kirjoittaja työskentelee näyttelysihteerinä Tuusulan taidemuseossa ja on opiskellut museologiaa Turun yliopistossa 2000-luvun alussa.

- i Seminaarikeskustelu Suomen Museoliiton järjestämässä Näyttelycafé-koulutuksessa 28.9.2010 Näyttelykeskus Wee Geessä.
- ii Netherlands Institute for Cultural Heritage (ICN) ja Dutch Ministry for Education, Culture and Science (OCW) olivat järjestäjinä.
- iii Sakari, Marja, Museokokoelmien esittämisestä - varastohyllyiltä elävään vuorovaikutukseen, Mitä meillä oli ennen Kiasmaa? Kokoelmatoiminnan vaikuttavuus. Valtion taidemuseo, Museologia 2, 2008, 218.
- iv Sakari, Marja, luento Kehyksen järjestämällä Teemapäivillä 2005.
- v Nittve, Lars 2005, luento Teema 05.
- vi Esimerkiksi Poetry and Dream -teeman alaotsikkona on Surrealism and Beyond tai Francis Bacon and Pablo Picasso.